

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XXII

Rédacteur

NIKOLA TASIC

Membre correspondant de l'Académie Serbe des Sciences et des Arts
Directeur de l'Institut des Etudes balkaniques

Secrétaire

ALEKSANDAR PALAVESTRA

Chercheur-assistant de l'Institut
des Etudes balkaniques

Membres de la Rédaction

De Yougoslavie: MILUTIN GARASANIN, ALOJZ BENAC,
RADOVAN SAMARDZIC, MILKA IVIC, CEDOMIR POPOV,
DRAGOSLAV ANTONIJEVIC, VESELIN ĐURETIC,
MIODRAG STOJANOVIC

De l'étranger: ANTHONY EMIL TACHIAOS (Thessalonique),
DIMITRIJE ĐORĐEVIC (Santa Barbara — Californie),
ALEKSANDAR FOL (Sofia), NIKOLAJ TOLSTOJ (Moscou)

BELGRADE

1991

ХРОНИКА БАЛКАНОЛОШКОГ ИНСТИТУТА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ
НАУКА И УМЕТНОСТИ
(1990. ГОДИНА)

16. јануар

Асистент Балканолошког института Ненад Филиповић учествовао је на научном скупу „Исламске знаности и улема у Босни и Херцеговини“ са рефератом *Салих Сидки Махмудкадић — један босански историчар Првог српског устанка*. Скуп је одржан у Сарајеву.

20. фебруар

Уз финансијску подршку Републичког фонда за науку, Балканолошки институт покренуо је пројекат „Српско народно предање на Косову и Метохији“. Истраживања ће вршити др Владимир Цветановић, спољни сарадник Института.

23. фебруар

Директор Балканолошког института проф. др Никола Тасић учествовао је на састанку Извршног комитета "Conseil de l'association internationale *Terra Antiqua Balcanica*" — UNESCO који је одржан у Софији. Том приликом потврђен је протокол и листа учесника предстојећег научног скупа „Светозар Марковић и Љубен Каравелов“, који поред нашег Института организује и Центар за бугаристику БАН. Са сарадницима Траколошког и Балканолошког института Бугарске академије наука, др Тасић је разговарао о заједничким научним задацима који су предвиђени Протоколом о научној сарадњи ових институција са Балканолошким институтом САНУ.

25. фебруар

Проф. др Никола Тасић, водио је, крајем фебруара, у више наврата разговоре са Браном Црнчевићем, председником Матице Срба и исељеника Србије, у циљу побољшања, и до сада врло успешне, сарадње ових двеју институција.

26. фебруар — 24. март

Научни саветник Балканолошког института др Динко Давидов провео је у Немачкој 30 дана проучавајући графику српских штампаних књига и прикупљајући библиографију за ову тему.

14. март

Мр Александар Палавестра, истраживач-сарадник Балканолошког института одржао је предавање на Филозофском факултету у Београду *Теоријски модел праисторијске трговине*.

18—22. април

Истраживач сарадник мр Љубинко Раденковић учествовао је на XIV саветовању Етнолошког друштва Србије и поднео реферат *Животиње у традиционалном моделу света*.

10. мај

Др Миодраг Стојановић, научни саветник Балканолошког института САНУ припремио је за штампу и предао Српској књижевној задрузи књигу *Антологија новогрчког народног песништва*.

17. мај

На Универзитету Париз I — Сорбона мр Бошко Бојовић одбранио је докторску дисертацију *Stefan Nemanja — Saint et l'ideologie de l'Etat dans les hagio-biographies dynastique du Moyen-Age Serbe* пред комисијом: Hélène Ahrweiler, Jack Feuillet и Љубомир Максимовић. Дисертација је оцењена највишом оценом.

18. мај

Професор Никола Тасић учествовао је у раду Скупштине Српског археолошког друштва која је одржана у Пожаревцу.

21. мај

Академик Радован Самарџић и научни саветник др Петар Милосављевић боравили су у Неготину на позив руководиоца ове регије и разговарали о проширењу сарадње манифестацијом „Руско-српски дани“.

24. мај

На научном скупу „Рецепција антике у Војводини и новија истраживања“ који је одржан у Новом Саду, са рефератима су учествовали др Миодраг Стојановић *Класичарски портрет Стевана Павловића* и др Мирослав Вукелић *Слојеви у грчком језику XVIII и XIX века у северној дијаспори*.

31. мај

У Библиотеци града Београда одржана је промоција зборника радова *Migrations in Balkan History* у издању »PROEX« Export-Import Agency и Института. Промоцију су припремили Одељење уметности Библиотеке града и Балканолошки институт.

3—23. јун

Користећи средства Фонда за научни рад Републике Србије, научни саветник др Миодраг Стојановић вршио је истраживања у Универзитетској библиотеци „Кирил и Методиј“, затим у Македонској академији наука и уметности, Институту за македонски фолклор и Семинару за класичну филологију у Скопљу. Др Стојановић је овом приликом одлазио и у Солун, како би у Балканолошком институту и Институту за новогрчки језик прикупио грађу за тему *Вукова језичка реформа и грчко предање*.

8. јун

Промоција књиге *Споменици Будимске епархије* у издању Просвете, Републичког завода за заштиту споменика културе, Балканолошког института и Матице српске, одржана је у Скупштини града Београда. О књизи су говорили академик Дејан Медаковић и академик Радован Самарџић.

8—10. јун

На научном скупу „Од аутохтоности до сеоба и укрштања — проблем идентитета“ одржаном у манастиру Прохор Пчињски др Драгољуб Драгојловић, научни саветник Балканолошког института, поднео је реферат *Сеобе Срба и проблем националног идентитета*.

11. јун

Умро је професор Васа Чубриловић, научник чијим трудом је Балканолошки институт основан. Академик Чубриловић био је први директор Балканолошког института САНУ од његовог оснивања 1969. до 1978. године.

3—13. јун

Проф. др Никола Тасић, директор Балканолошког института боравио је у Паризу где је са др Jean-Paul Demoule и др Marion Itten водио разговоре о сарадњи и упознао се са резултатима истраживања и начином рада Француске археолошке школе на локалитетима у северној Грчкој и у долини Струмице у Бугарској. Том приликом је договорено да проф. Тасић организује посету француских истраживача неким археолошким локалитетима у Србији.

16—26. јун

Гост Балканолошког института била је др Георгиа Јоаниду-Бишкотоу из Балканолошког института — Солун. Др Јоаниду прикупљала је грађу за тему *Српско-грчка дипломатска грађа између два рата* у Библиотеци „Светозар Марковић“, Народној библиотеци Србије, Институту за савремену историју и у Историјском архиву Србије.

20. јун

Са »PROEX« Export-Import Agency Институт је потписао уговор о заједничком издавању књиге *Ритуални транс* аутора др Драгослава Антонијевића и зборника радова *Градска култура на Балкану — књига 3*.

21. јун

Научни саветник др Динко Давидов са својим сарадником Љубомиром Которчићем обавио је четрнаестодневна истраживања и Будимпешти за тему *Срби у Темишвару у XVIII веку*.

21—23. јун

На међународном научном скупу „Становништво словенског порекла у Албанији“, одржаном на Цетињу учествовали су научни саветник Балканолошког института др Драгољуб Драгојловић са рефератом *Етничке промене на тлу позноримске провинције Превалитане* и асистент Балканолошког института Вања Станишић са темом *Српскохрватски елементи у албанском језику*.

12. јул

На промоцији књиге *Мађине у Аустроугарској* која је одржана у Љубљани присуствовао је др Динко Давидов.

16—19. јул

На позив Катедре за византологију и новогрчку филологију у Вирцбургу и Грчко-немачке иницијативе за научну, културну и економску сарадњу, др Мирослав Вукелић је учествовао на скупу „Филхеленизам

у европској штампи прве половине XIX века" са темом *Грци у „Српским новинама“ 1821. године*. Овај међународни скуп је одржан у дворцу Митвиц.

20. јул

На међународном научном скупу „Политичке промене у источној Европи“ који је одржан на Универзитету „Калифорнија“ у Санта Барбари, др Милаан Протић је поднео реферат *Историјски корени националног питања у Југославији*.

21. јул—2. август

Др Бошко Бојовић боравио је на Светој Гори у манастиру Хиландару где је истраживао средњовековну дипломатичку грађу.

3—12. септембар

Дугогодишња научна истраживања у манастиру Хиландар др Динко Давидов, научни саветник Балканолошког института наставио је и ове године у трајању од 10 дана.

18. септембар

Поводом 185 година од боја на Иванковцу у Гуприји је одржан округли сто у организацији СО Гуприја и Балканолошког института. Са стране Института, али и као члан Општинског одбора Гуприје, организацију овога скупа водно је др Петар Милосављевић. Из Института на овом скупу реферате су поднели др Петар Милосављевић, *Историјски значај боја на Иванковцу 1805. године*, др Драгослав Антонијевић, *Гупријско поморавље — савремена етнологишка истраживања*, и др Драгољуб Драгојловић, *Гуприја кроз векове*.

19—22. септембар

Балканолошки институт САНУ, Институт за књижевност и уметност из Београда, Народни универзитет — Светозарево и Центар за бугаристику БАН из Софије организовали су у Светозареву научни скуп „Светозар Марковић и Љубен Каравелов“. На овом скупу учествовало је двадесет научних радника из Србије и Бугарске. Реферате са овог научног скупа објавиће Балканолошки институт и Институт за књижевност и уметност из Београда. Са представницима научних институција из Софије, чији рад обједињава Центар за бугаристику БАН, договорено је да се овај начин сарадње настави. Протокол који је том приликом потписан предвиђа одржавање следећег заједничког научног скупа „Балканска балада“ у Софији.

1. октобар

Др Борбе Костић, научни сарадник Балканолошког института позван је као гостујући професор на Вилхелмов универзитет Вествалије у Минстеру

(Немачка), где ће предавати југословенску књижевност и водити лекторат за српски језик.

9. октобар—9. новембар

На студијском боравку у Москви и Лењинграду, др Петар Милосављевић, научни саветник Балканолошког института истраживао је грабу за тему Русија и балканске земље од Свиштовског до Једренског мира 1791—1829. и грабу о Првом српском устанку.

9—12. октобар

На научном скупу „Велика сеоба Срба“ који је одржан у Београду и Новом Саду, учествовали су др Динко Давидов с рефератом *Српска црквена уметност у Угарској између прве и друге сеобе Срба* и др Драгослав Антонијевић с рефератом *Венцловићева антрополошка запажања о српском народу у Угарској*.

12. октобар

На Филолошком факултету у Београду пред комисијом коју су чинили академик Павле Ивић, проф. др Момчило Савић и др Љатиф Муљаку, асистент Балканолошког института Вања Станишић одбранио је магистарски рад *Досадашња проучавања српскохрватско-албанских језичких односа*.

13. октобар

Скупштина општине Гуприја доделила је Балканолошком институту плакету у знак захвалности за изузетна залагања у обележавању годишњице Иванковачког боја. Плакету је, у име Института, примио др Драгољуб Драгојловић.

23—25. октобар

На научном скупу „Археологија и природне науке“ који је одржан у Београду и Новом Саду из Балканолошког института учествовали су проф. др Никола Тасић као члан Организационог одбора и мр Александар Палавистра с рефератом *Анализе ћилибара и модел праисторијске трговине*.

1—30. новембар

Научни сарадник Балканолошког института др Милан Протић на студијском боравку у Паризу наставио је, раније започета, истраживања у француским архивима и библиотекама о идеологији европског, француског и српског радикализма на прелазу из XIX у XX век.

8—11. новембар

Поводом изласка из штампе зборника радова *Дубровник и Медитеран* са научног скупа одржаног у Вијареџу, Италија, у Београду су боравили prof. dr Antonio di Vitorio, prof. dr Maurici Gangemi i dr Paula Pegugi. Промоција овог Зборника одржана је у Клубу Српске академије наука и уметности. На промоцији су говорили академик Радован Самарџић, проф. др Никола Тасић, проф. др Никша Стипчевић и проф. др Момчило Спремић.

13—17. новембар

На научној скупци „Српско-бугарски односи у првој половини XIX века“ који је организовао Центар за бугаристику и Балканолошки институт БАН из Софије, делегацију Балканолошког института САНУ предводио је директор проф. др Никола Тасић. Поред референата из нашег Института (др Петар Милосављевић и Љубодраг Ристић) делегација је допуњена научним радницима из Београда који се баве овом проблематиком (др Борђе Игњатовић, др Голуб Добрашиновић и др Вучета Реџић). Преставници нашег Института на челу са директором Тасићем обавили су низ разговора у Траколошком и Балканолошком институту БАН на којима је детаљно анализирана сарадња са овим институцијама предвиђено Протоколом о научној сарадњи.

11. новембар—1. децембар

Јанко Радовановић, стручни саветник Балканолошког института провео је двадесет дана на Косову и Метохији, Скопској Црној Гори и у Скопљу. У црквама ових подручја прикупао је грађу за студије из иконографије. Ова истраживања Јанко Радовановић наставно је у манастиру Хиландар где је проучавао иконографију XIII до XVII века.

23—24. новембар

На научној скупци у Смедереву „Социјална структура српских градова у XVII и XVIII веку“, асистент Балканолошког института Александар Фотић прочитао је реферат *Улога вакуфа у развоју турског града на примеру београдског вакуфа Мехмед-паше Јахјапашевића*.

6. децембар

Балканолошки институт САНУ и Библиотека града Београда покренули су циклус предавања „Сеоба Срба“. Предавања су одржавана сваког четвртка током децембра 1990. и јануара и фебруара 1991. године у Библиотеци града Београда.

24. децембар

Магистар Љубинко Раденковић, сарадник-истраживач Балканолошког института на Филозофском факултету у Београду одбранио је докторску дисертацију са темом *Народна бајања код Јужних Словена*.

Кранислав Вранић

**BALCANICA
XXII**

**Издаје
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
МЕЂУАКАДЕМИЈСКИ ОДБОР ЗА БАЛКАНОЛОГИЈУ
САВЕТА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ СФРЈ
БАЛКАНОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ**

**Коректори
КОСАНА ТАСКОВИЋ
ВЛАДА ЈАНКОВИЋ**

**Тираж
800 примерака**

**Штампа
БЕОГРАДСКИ ИЗДАВАЧКО-ГРАФИЧКИ ЗАВОД,
Београд, Булевар војводе Мишића 17**